BURDUR'DAN İKİ UYGULAMA: DERNEK ve ÇARŞAMBA

Kadriye TÜRKAN

Türkçe'de dernek: "belli bir amaç çevresinde toplanan kimselerin meydana getirdikleri topluluk cemiyet" olarak tanımlanmaktadır. Yurdumuzun birçok yerinde adları farklı olmakla birlikte benzer toplantı ve uygulamalara rastlanmaktadır. Ayrıca folklorumuzda da pekçok toplantı şekli vardır. Bunlardan bazıları; sıra gezme, cümbüş alemi, sohbet, meydan, büryan, cumalık, muhabbettir.

Burdur'da da Pazar gezintisi şeklinde karşımıza çıkan, halkın büyük bölümünün iple çektiği bir "Dernek" geleneğinin var olduğu bilinmektedir.

Pazar günleri, kadınlar, erkekler, çocuklar özellikle de genç kız ve erkekler özenli bir şekilde giyinir süslenir, ikindi üzeri Burdur'un en merkezi yerlerinden biri olan ve sonunda tren istasyonu bulunduğu için "İstasyon Caddesi" olarak adlandırılan caddeye çıkarlar. Burası insanlar, keten helva, macun, çerez, balon satıcılarıyla dolup taşar. Bu esnada Belediye Bandosu da kendileri için ayrılan yerde günün moda parçalarını çalmaktadır.

İki üç saat boyunca müzik eşliğinde İstasyondan- Cumhuriyet meydanına, meydandan istasyona sağlı sollu olmak üzere yol boyunca yürünür.

Bu gezintiler sırasında genç kızlar daha ziyade caddenin kenarında, duvarlara sıralanıp otururlar. Böylelikle erkeklerin, kızları daha rahat görmesi ve içlerinden birisini seçmesi amaçlanır. Toplum normlarının ağırlığını hissettirdiği geçmiş yıllarda kız ve erkeklerin görüşmeleri ancak böyle vesilelerle mümkün olduğundan pekçok evliliğin temelleri de bu gezintiler esnasında atılmıştır. Erkekler, kendilerine sorulan "nereye gidiyorsun" şeklindeki sorulara bu güne özgü bir espri olmak üzere "eşşek pazarına" diye cevaplandırırlar.

Hava şartlarının el verdiği oranda her Pazar düzenli olarak tekrarlanan bu gezintiler, insanların birbirini görmesine dolayısıyla toplumsal bağların pekiştirilmesine, gençlerin tanışmasına ve sonu evliliğe kadar uzanan arkadaşlıklar kurtarmasına ortam hazırlamaktadır.

ÇARŞAMBA

Burdur'un girişinde, iğde ağaçlarının çokça bulunduğu "Çatal Bunar" diye adlandırılan mevki Burdur'lu kadınlar ve kızlar için başka bir önem taşır.Çünkü kızlar , gelinler her Çarşamba ikindi vakti , evden çıkıp biraz hava almak,iki insan görmek için buraya giderler.

Çatal Bunar, bir piknik yerinden daha çok, bir gezinti mekanıdır.Buraya gelen kadınlar günün geri kalan bölümünü ya grup halinde çevreyi dolaşarak ya da iğde ağaçlarının o muhteşem kokularının altında oturup sohbet ederek , el işi yaparak, çerez yiyerek geçirirler. Ayrıca bu Çarşamba gezintileri sırasında;

"Çarşambayı sel aldı
Bir yar sevdim el aldı
Keşke sevmez olaydım
Elim böğrümde kaldı."

Türküsü de dillerden düşürülmez.